

Tidigareläggning av schablonhöjning inom förskoleverksamheten, kompensation för maxtaxan och extra medel för utbildningsinsatser inom förskoleverksamheten

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schablonen till förskoleverksamhet höjs från den 1 januari 2002 enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, med motsvarande 59,7 mnkr.
2. Schablonen för deltidsförskola höjs från den 1 januari 2002 med motsvarande 0,2 mnkr (150 tkr).
3. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2002 års budget. Fördelning av medlen till berörda nämnder sker i samband med kvartalsrapport 3/2002.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del - under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan – följande

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att genomföra kompetenshöjande insatser för förskolepersonal i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Under Kommunfullmäktige m.m. 1. Kommunstyrelsen avsätts 2,0 mnkr för ökade kostnader för kompetenshöjande åtgärder för personal inom förskole verksamhet. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande* i 2002 års budget. Medel om 5,0 mnkr avseende 2003 och 3,0 mnkr avseende 2004 får beaktas i samband med upprättande av Budget 2003 för Stockholms stad med inriktning för 2004 och 2005.

Föredragande borgarråden Jan Björklund och Carl Cederschiöld anför följande.

Ärendet

För att säkra kvaliteten inom förskoleverksamheten föreslås att schablonhöjningen från den 1 augusti 2002 tidigareläggs till den 1 januari 2002. För att kompensera för effekterna av maxtaxan föreslås att stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden tillförs 24,0 mnkr.

Därutöver föreslås att ytterligare 10,0 mnkr satsas på fortbildning av personalen inom förskolan under en treårsperiod som fördelas med 2,0 mnkr år 2002, 5,0 mnkr år 2003 och 3,0 mnkr år 2004. Kommunstyrelsen uppmanas att ta fram en plan för och genomföra kompetensutveckling för att på bästa sätt bidra till att förskoleverksamhetens mål uppnås.

Våra synpunkter

Maxtaxereformen är kraftigt underfinansierad redan från början och kostade staden 66 miljoner kronor att införa med oförändrad efterfrågan. Precis som både Stockholms stad och Svenska kommunförbundet slagit fast gång på gång bör staten ta sitt fulla ansvar för reformen. Staden ser nu att även den ökade efterfrågan leder till extra kostnader.

För att täcka de extra kostnader som uppstått måste nu Stockholms stad tillskjuta extra medel till förskolan. Förslaget innebär att den ökning av förskolepengen som kommunfullmäktige beslutat skall äga rum den 1 augusti 2002 sker retroaktivt redan från den 1 januari 2002.

Denna tidigareläggning innebär att kostnaderna beräknas öka med 35,7 mnkr under år 2002. Hela höjningen skall vara penghöjande dvs. den skall gå direkt till varje förskola. Ersättningen till enskilt driven verksamhet höjs med motsvarande belopp.

Till detta föreslås att schablonen höjs motsvarande 24 mnkr, ca 0,9%. Denna del av schablonhöjningen är inte automatisk penghöjande för 2002, utan respektive stadsdelsnämnd beslutar hur medlen skall fördelas.

Vi föreslår att även schablonen för deltidsförskola höjs med 480 kronor till 21 480 kronor. Det innebär att deltidsförskoleschablonen höjts lika mycket procentuellt sett som övriga förskoleschabloner sedan 1997. Kostnaden för denna förändring är 150 000 kronor.

På grund av införandet av maxtaxan är det svårt att överblicka effekterna för fristående förskolor. Den avläsning som normalt sker andra kvartalet kommer därför att göras fjärde kvartalet 2002.

Vi tillstyrker stadsledningskontorets förslag.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Schablonen till förskoleverksamhet höjs från den 1 januari 2002 med motsvarande 168,7 mnkr för kommunala förskolor och 24,9 mnkr för enskilda.
2. Schablonen för deltidsförskola höjs från den 1 januari 2002 med motsvarande 0,2 mnkr (150 tkr).
3. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar i 2002 års budget. Fördelning av medlen till berörda nämnder sker i samband med kvartalsrapport 3/2002.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen för egen del - under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan – besluta följande

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att genomföra kompetenshöjande insatser för förskolepersonal i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Under Kommunfullmäktige m.m. 1. Kommunstyrelsen avsätts 2,0 mnkr för ökade kostnader för kompetenshöjande åtgärder för personal inom förskoleverksamhet. Finansiering sker ur Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande i 2002 års budget. Medel om 5,0 mnkr avseende 2003 och 3,0 mnkr avseende 2004 får beaktas i samband med upprättande av Budget 2003 för Stockholms stad med inriktning för 2004 och
3. ~~2005~~ Över anføres följande.

Stockholms stad går med stora överskott samtidigt som förskoleverksamheten går med underskott eller tvingas göra nedskärningar som menligt påverkar verksamheten. Barngrupperna är alldeles för stora. I snitt går det sju barn på en förskollärare/barnskötare samtidigt som undersökningar visar att det borde vara högst fem för de större barnen och fyra för de mindre.

Vänsterpartiet föreslog redan i samband med budgetbehandlingen att schablonerna behövde höjas. För barnens skull bör vänsterpartiets budgetförslag för Stockholms förskolor nu genomföras. Ändå räcker inte ens denna höjning lång, men det är ett första steg:

Förskoleföräldrarna i Bromma har tillhört de föräldrar som protesterat mest mot situationen i förskolan. En uträkning visar att förskoleschablonen skulle behöva höjas med 14 074 kr per barn (479 mkr totalt för hela staden) för att förskolan i Bromma

ska slippa spara. En sådan schablonhöjning motsvarar en skattehöjning med minst 35 öre.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Annika Billström, Erik Nilsson och Leif Rönngren* (alla s) enligt följande.

Konsekvenserna av de borgerliga partiernas skattesänkningar slår nu igenom i förskolan. De ökade resurserna täcker inte kostnadsökningarna vilket innebär krav på besparingar. Större barngrupper, svårt att behålla och rekrytera personal och snabbt ökande långtidssjukskrivningar är alla tydliga konsekvenser av denna politik.

Verkligheten har nu hunnit ikapp den nyliberala skattesänkarpolitiken. Protesterna från föräldrar och personal gör att man tvingas underkänna sig egen skattesänkning och mitt under budgetåret skjuta till lite mer pengar för att försöka hindra alltför drastiska nedskärningar några få månader före valet. Att efter fyra år av skattesänkningar utmåla maxtaxan som orsaken till detta är inte seriöst.

Socialdemokraternas budskap är tydligt. Vi sätter förskolans kvalitet framför skattesänkning. Ökade resurser till förskolan för att minska barngrupperna är nödvändigt. Vi har också föreslagit att staden ska införa ett nytt resursfördelningssystem som bl a tar hänsyn till barnens faktiska vistelsetider i förskolan. Den borgerliga satsningen på kompetensutveckling blev en tummetott. De 10 miljoner blev 2 miljoner år 2002. Socialdemokraterna har i sitt förslag till kompetensfond föreslagit en kraftfull satsning på kompetensutveckling för att behålla och rekrytera personal.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Schablonen till förskoleverksamhet höjs från den 1 januari 2002 enligt stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, med motsvarande 59,7 mnkr.
2. Schablonen för deltidsförskola höjs från den 1 januari 2002 med motsvarande 0,2 mnkr (150 tkr).
3. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* i 2002 års budget. Fördelning av medlen till berörda nämnder sker i samband med kvartalsrapport 3/2002.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del - under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt ovan – följande

1. Stadsledningskontoret ges i uppdrag att genomföra kompetenshöjande insatser för förskolepersonal i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

2. Under Kommunfullmäktige m.m. 1. Kommunstyrelsen avsätts 2,0 mnkr för ökade kostnader för kompetenshöjande åtgärder för personal inom förskoleverksamhet. Finansiering sker ur *Central medelsreserv*: 2. Till kommunstyrelsens förfogande i 2002 års budget. Medel om 5,0 mnkr avseende 2003 och 3,0 mnkr avseende 2004 får beaktas i samband med upprättande av Budget 2003 för Stockholms stad med inriktning för 2004 och 2005.

Stockholm den 5 juni 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Jan Björklund Carl Cederschiöld

Jan Hult

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Annika Billström*, *Dag Larsson*, *Erik Nilsson* och *Leif Rönngren* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Ersätтарыttrande gjordes av *Viviann Gunnarsson* och *Christopher Ödmann* (båda mp) enligt följande.

Att maxtaxan inte gav mer resurser till förskolorna, snarare tvärtom är de flesta idag överens om. Men barnen i Stockholm har behov av fler vuxna i sin dagliga miljö än vad de har idag.

Miljöpartiet tog redan i sin budget för år 2002 konsekvenserna av maxtaxans införande och tillförde förskolan mer resurser för bibehållen kvalitet trots ökade vistelsetider. Dessutom tillförde vi medel för en kvalitetshöjning med minskade barngrupper och ökad personaltäthet.

Det behövs fler anställda på stadens förskolor och på deltidsförskolorna. Barnen behöver också mer tid tillsammans med sina föräldrar. Stockholms kommun och Sveriges riksdag bör med anledning av detta ta beslut som möjliggör detta. Möjlighet att vara hemma längre med sina barn än idag och mer resurser till förskolorna skulle tillsammans kunna möjliggöra detta.

ÄRENDET

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 18 februari 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

För att säkra kvaliteten inom förskoleverksamheten föreslår stadsledningskontoret att schablonhöjningen från den 1 augusti 2002 tidigareläggs till den 1 januari 2002. Denna tidigareläggning innebär att kostnaderna beräknas öka med 35,7 mnkr under år 2002. Hela höjningen skall vara penghöjande dvs. den skall gå direkt till varje förskola. Ersättningen till enskilt driven verksamhet höjs med motsvarande belopp.

För att kompensera för effekterna av maxtaxan föreslår stadsledningskontoret att stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden tillförs 24,0 mnkr. Schablonen föreslås höjas motsvarande 24 mnkr, ca 0,9 %. Denna del av schablonhöjningen är inte automatisk penghöjande för 2002, utan respektive stadsdelsnämnd beslutar hur medlen skall fördelas.

Därutöver föreslår stadsledningskontoret att ytterligare 10,0 mnkr satsas på fortbildning av personalen inom förskolan under en treårsperiod som fördelas med 2,0 mnkr år 2002, 5,0 mnkr år 2003 och 3,0 mnkr år 2004. Kommunstyrelsen uppmanas att ta fram en plan för och genomföra kompetensutveckling för att på bästa sätt bidra till att förskole verksamhetens mål uppnås.

Bakgrund

Antalet stockholmsbarn i förskoleverksamhet uppgår till ca 34 600, varav ca 30 % är inskrivna i enskilt driven förskoleverksamhet. Under de närmaste åren väntas barnantalet i åldern 1-5 år öka kraftigt.

Schablonen för kommunal förskoleverksamhet fastställs av kommunfullmäktige och fördelas till den stadsdelsnämnd där barnet är inskriven i någon verksamhet. Stadsdelsnämnden fördelar därefter resurserna inom stadsdelen. I Stockholm införs en kommunal förskolepeng fr.o.m. 2003 med en övergångslösning för 2002. Kommunal förskolepeng innebär att en kommunal förskola skall vara garanterad en viss lägsta nivå av den totala medelstilldelningen till stadsdelsnämnden för förskoleverksamhet. För enskilt driven verksamhet fördelas motsvarande schablon till utbildningsnämnden som ersätter enskilt driven verksamhet.

Under 2001 höjdes schablonerna inom förskoleverksamheten med ca 4 % jämfört med år 2000. I budget för 2002 beslutade kommunfullmäktige att schablonerna för förskoleverksamhet skulle höjas med 3 % den 1 januari 2002 och ytterligare 2 % från den 1 augusti.

Enligt stadens nyckeltalsredovisning finns motsvarande ca 4 600 helårsanställda barnskötare och förskollärare i den kommunala förskolan. Andelen förskollärare uppgår till ca 45 %.

Arbetsmarknaden i Stockholmsregionen befinner sig i ett för arbetssökande positivt läge och många arbetsgivare konkurrerar om arbetskraften vilket påverkat löneutvecklingen inom förskolan. För flera yrkesgrupper är rekryteringsläget i staden svårt bl.a. gäller detta förskollärare. Det utbildas inte heller tillräckligt med förskollärare för att möta behovet av denna yrkeskategori.

För att möta rekryteringsbehovet och öka bredd och flexibilitet hos de anställda har staden med egna medel satsat på utbildning av flera yrkesgrupper, och fr.o.m. 2001 erbjuds 50 barnskötare per år att på deltid fortbilda sig till förskollärare.

Den 1 januari 2002 infördes maxtaxa i Stockholms stad. Maxtaxan innebär bl.a. att intäkterna till barnomsorgen minskar kraftigt. Denna intäktsminskning avses kompenseras av ett statsbidrag som för 2002 uppgår till 343,7 mnkr.

Enligt flera olika undersökningar har maxtaxan lett till att barnens vistelsetider i förskoleverksamheten har ökat. Enligt Svenska Kommunförbundet är reformen underfinansierad.

Stadsledningskontorets synpunkter

Tidigareläggning av schablonhöjning

För att säkra kvaliteten inom förskoleverksamheten föreslår stadsledningskontoret att schablonhöjningen från den 1 augusti 2002 tidigareläggs till den 1 januari 2002. Denna tidigareläggning innebär att kostnaderna beräknas öka med 35,7 mnkr under år 2002. Hela höjningen skall vara penghöjande dvs. den skall gå direkt till varje förskola. Ersättningen till enskilt driven verksamhet höjs med motsvarande belopp.

Kompensation för effekterna av maxtaxan

Införandet av maxtaxa inom förskoleverksamheten har bl.a. medfört att barnens vistelsetider har ökat. Effekterna varierar dock mellan olika stadsdelar och förskolor. Flera stadsdelsnämnder har bl.a. i sina budgetunderlag för 2003 påpekat att man ser tendenser till att barnens vistelsetider ökar. Det finns fler barn i verksamheten t.ex. vid frukost och fler stannar längre på eftermiddagarna. Detta påverkar schemaläggning och därmed förskolornas kostnader. Antalet heltidsbarn i förskoleverksamhet i staden har ökat med drygt 6 000 jämfört med våren 2001.

Stadsledningskontoret föreslår att stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden tillförs 24,0 mnkr för att kompensera effekterna av maxtaxan. Schablonen föreslås höjas motsvarande 24,0 mnkr, ca 0,9 %. Denna del av schablonhöjningen är inte automatisk penghöjande för 2002, utan respektive stadsdelsnämnd beslutar hur medlen skall fördelas.

Efter ovanstående föreslagna resurstilldelning utgår schablonen till förskole verksamheten för 2002 enligt följande.

<i>Prestation (kr)</i>	<i>1/7 2001</i>	<i>1/1 2002</i>
Heltidsschablon 1-3 år	94 570	100 160
Heltidsschablon 4-5 år	79 490	84 180
Deltidsschablon 1-3 år	79 490	84 180
Deltidsschablon 4-5 år	66 800	70 740

Schablonerna höjs alltså med 5,9 % år 2002 vilket innebär att schablonerna höjts med 10,2 % jämfört med år 2000.

I bilaga 1 framgår vad ovanstående schablonhöjningar innebär för respektive stadsdelsnämnd och utbildningsnämnden (enskilt driven verksamhet). Slutlig justering av nämndernas budget kommer att göras utifrån ett genomsnitt av inskrivna barn vid mättillfällena 31 mars och 30 september 2002 och regleras i kvartalsrapport 3 för år 2002.

Kompetenshöjande åtgärder

Stadsledningskontoret föreslår också att ytterligare 10,0 mnkr satsas på fortbildning av personalen inom förskolan under en treårsperiod.

En förutsättning för en kvalitativt bra förskola är personal med hög kompetens. En medveten strategi för fortbildning och kompetensutveckling krävs för att förskolan skall nå sina mål. Genom kompetensutveckling kan också personalen komma att uppleva större tillfredsställelse och engagemang, vilket kan medföra att t.ex. sjukfrånvaron minskar.

En kvalitativ utveckling av förskolan kräver även ett pedagogiskt ledarskap, som skapar förutsättningar för och stimulerar den pedagogiska verksamheten mot uppställda mål. Stödet till de pedagogiska ledarna i förskolan behöver förstärkas för ytterligare utveckling av verksamheten.

Stadsledningskontoret föreslår att medlen fördelas med 2,0 mnkr år 2002, 5,0 mnkr år 2003 och 3,0 mnkr år 2004. Kommunstyrelsen uppmanas att ta fram en plan för och genomföra kompetensutveckling för att på bästa sätt bidra till att förskole verksamhetens mål uppnås.

Exempel på insatser kan vara kurser i samarbete med Lärarhögskolan, seminarier om t.ex. aktuell forskning, utbildning för förskolechefer t.ex. i ekonomistyrning och ytterligare insatser för kompetensutveckling av barnskötare.

Även personal i enskilt driven förskoleverksamhet skall erbjudas att ta del av satsningen på kompetensutveckling.

Bilaga

Fördelning av extra medel till förskoleverksamhet 2002

Bilaga

Fördelning av extra medel till
förskoleverksamhet 2002

Nämnd	Tidigarelagd schablonhöjning	Förstärkning, maxtaxan	Summa
Kista	-1,4	-0,9	-2,3
Rinkeby	-1,1	-0,8	-1,9
Spånga-Tensta	-2,0	-1,4	-3,4
Hässelby-Vällingby	-2,1	-1,4	-3,5
Bromma	-2,1	-1,4	-3,5
Kungsholmen	-1,1	-0,7	-1,8
Norrmalm	-1,2	-0,8	-2,0
Östermalm	-1,4	-0,9	-2,3
Maria-Gamla stan	-1,1	-0,7	-1,8
Katarina-Sofia	-0,9	-0,6	-1,5
Enskede-Årsta	-1,7	-1,1	-2,8
Skarpnäck	-1,5	-1,0	-2,5
Farsta	-1,6	-1,1	-2,7
Vantör	-1,2	-0,8	-2,0
Älvsjö	-1,0	-0,7	-1,7
Liljeholmen	-1,0	-0,7	-1,7
Hägersten	-1,0	-0,7	-1,7
Skärholmen	-1,3	-0,9	-2,2
Utbildningsnämnden	-11,0	-7,4	-18,4
Totalt	-35,7	-24,0	-59,7